

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády
ze dne 3. července 2013 č. 524

Vyjádření

**vlády k návrhu skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky,
zastoupené prof. JUDr. Alešem Gerlochem, CSc., na zrušení zákona
č. 498/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití
nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
vedenému pod spisovou značkou Pl. ÚS 26/13**

Na úvod vláda považuje za nutné podotknout, že ve shodě s navrhovateli považovala a nadále považuje právní úpravu obsaženou v zákoně č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění účinném do 15. ledna 2013, za ústavně konformní, avšak na rozdíl od navrhovatelů již za historicky překonanou - a to zejména v pasáži obsahující navrhovateli obhajovaný institut vyvlastnění majetku ve vlastnictví fyzických nebo právnických osob za účelem odstranění překážky bránící využití výhradního ložiska všech vyhrazených nerostů (tedy nejenom nerostů „strategické“ povahy, ale všech nerostů definovaných v § 3 odst. 1 cit. zákona) jinými právnickými a fyzickými osobami, které v rámci podnikatelské činnosti vykonávají vyhledávání, průzkum nebo dobývání výhradních ložisek nebo jinou hornickou činnost.

Vláda v souvislosti s výše uvedeným zároveň připomíná, že navrhovateli napadený zákon nebyl vládou předložen jako projev její libovůle, ale naopak jako naplnění jejího veřejně deklarovaného závazku „*posílit ochranu práv místních obyvatel*“ při posuzování vlivů strategií a projektů na životní prostředí, který je obsažen v Programovém prohlášení vlády ze dne 4. srpna 2010 (část IV.), resp. jako naplnění závazku stran vládní koalice voličům, který je obsažen v Koaliční smlouvě - závazku připravit novelu horního zákona, která „*odstraní možnost vyvlastnění a další omezení vlastnických práv majitelů nemovitostí v dobývacích prostorech*“.

Vláda je i nadále přesvědčena, že předložením napadeného zákona bylo z její strany sledováno dosažení legitimního a veřejností široce podporovaného cíle - zajištění vyšší míry proporcionality mezi ochranou veřejného zájmu spočívajícího v umožnění využívání (těžbě) přírodních zdrojů těžebními organizacemi na straně jedné a ochranou práv vlastníků nemovitostí potenciálně dotčených těžbou vyhrazených nerostů, jakož i dalších zákonem chráněných obecných zájmů (například ochrana využívání přírodních zdrojů, ochrana životního prostředí a krajiny, ochrana veřejného zdraví, ochrana zájmů státní památkové péče, atd.) na straně druhé.

Vláda je též přesvědčena, že široká aplikovatelnost institutu vyvlastnění tak, jak byla zakotvena v zákoně č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění účinném do 15. ledna 2013, ač ústavně konformní, postrádala rozumné opodstatnění - zejména proto, že se vztahovala na veškeré tzv. vyhrazené nerosty. Praxe však prokazovala, že takto široce aplikovatelný institut vyvlastnění není v daném rozsahu nutně potřebný, čímž odporoval principu potřebnosti (tak jak byl definován například v nálezu Pl. ÚS 15/96).

Vláda též nemůže souhlasit s tvrzením navrhovatelů, že „*zrušením možnosti vyvlastnění budou ochrana a šetrné využívání přírodních zdrojů ohroženy*“ ani s jimi citovaným názorem prezidenta republiky, že „*Zrušením institutu veřejného zájmu a vyvlastnění z horního zákona se stát zbavuje legálního nástroje pro přístup ke svému vlastnictví.*“

Vláda totiž považuje za nesporné, že zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákona č. 498/2012 Sb., i nadále obsahuje dostatek institutů státní regulace, které slouží k zajištění ochrany nerostného bohatství a jeho šetrného využití - tedy institutů, které plně dostačují k naplnění v čl. 7 Ústavy zakotveného státního cíle „*dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství*“.

Otázka „*zajištění přístupu ke svému vlastnictví*“ (nerostnému bohatství) pak zcela zřejmě není otázkou ústavně právní - ve smyslu naplnění dikce čl. 7 Ústavy, neboť legislativní zakotvení institutu vyvlastnění v horním zákoně, coby krajního řešení zajištění přístupu soukromoprávních subjektů k majetku státu, nelze považovat za ústavními předpisy zakotvený úkol státu.

Obavu navrhovatelů, že „*ze strany dotčených vlastníků bude možno nastolený právní stav využít k zneužívání vlastnictví...*“, pak vláda považuje za čistě spekulativní a důkazně zcela nepodloženou a naopak připomíná, že navrhovateli prosazovaná derogace předmětného zákona by zcela zjevně vedla k závažnému narušení principu ochrany důvěry v právo.

Na základě výše uvedeného vláda navrhuje, aby Ústavní soud návrh na zrušení zákona č. 498/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, vedený pod spisovou značkou Pl. ÚS 26/13

z a m í t l .